

KRONIKK & DEBATT

KRONIKK:

Maks 5000 tegn inkludert mellomrom. Legg ved portrettfoto.

DEBATT:

Innlegg: 3000 tegn inkludert mellomrom. Replik/kortinnlegg: 1000 – 2000 tegn.

E-post: debatt@klassekampen.no
Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innlegg.

Tollef Mjaugedal
tollefm@klassekampen.no
Kronikk- og debattredaktør

Carline Tromp
carlinet@klassekampen.no
Redaksjonssekretær

Ellen Krystad
ellenk@klassekampen.no
Redaksjonssekretær

Klassekampen honorerer normalt ikke innsendt stoff. Innsenderens e-postadresse blir trykt med mindre innsenderen reserverer seg mot dette.

LITE FLEKSIBEL: Ministeren lytter kun til egne eksperter.

Erikssons modell

ARBEID
Paul Bjerke

Kjerna i den norske modellen er at fagbevegelsen har reell makt, blant annet faktisk mulighet til å begrense arbeidsgivers rett til å styre arbeidstid og arbeidsplaner.

I sitt svarinnlegg i Klassekampen 23. august demonstrerer arbeidsminister Robert Eriksson med all ønskelig tydelighet at det er denne makten han vil til livs når han setter ned et «ekspertutvalg» som skal komme med forslag til nye arbeidstidsreguleringer.

I utvalget er fagforeningene utelatt fordi representantene ikke skal ha «behov for å forsvare spesifikke interesser», skriver ministeren. Med et slikt utgangspunkt skal utvalget foreslå tiltak for å «øke fleksibiliteten».

Alle vet at «økt fleksibilitet» for mainstream-økonomer (som dominerer utvalget) er synonymt med større adgang for arbeidsgiver til å styre arbeidstida etter eget hode.

Når Eriksson kaster fagforeningene ut av utvalget, er det for å gi disse økonomene arbeidsro til å tenke ut slike endringer uten å være plaget av dem som representerer hjelpepleiere, bussjåfører, sveisere og alle andre arbeidstakere som har behov for ordnede arbeidstider.

At han også kaster ut arbeidsgiverne, endrer ikke på dette.

Paul Bjerke,
De Facto
paulb@hivolda.no

KS har hevdet at de vil snu hver stein for å finne en løsning

Når begynte ti

KRONIKK
Gunn Imsen

På overflaten handler lærerstreiken om KS' krav om mer regulering av lærernes arbeidstid. Lærerne argumenterer på sin side med mangel på tillit, noe som bunner i grunnleggende endringer i styring av skolen gjennom lang tid. Spissformulert kan disse endringene karakteriseres som styringshysteri, lederkult og eierskapsfanatisme.

Da styringshysteriet startet med målstyring og desentralisering i offentlig sektor tidlig på 1990-tallet, beholdt staten de viktigste styringsfunksjonene i skolen. Det var Kristin Clemet som gjorde de fatale grepene som utdanningsminister i Bondevik II-regjeringen fra 2001 til 2005 ved å overføre fire meget viktige statlige oppgaver til kommunene og fylkeskommunene: Kompetansutvikling av lærere og skoleledere; kvalitetssikringssystemene og kontrolloppgavene over skolen; lønnsforhandlingene med lærerne, og retten til å utforme kommunale og fylkeskommunale læreplaner.

I mange kommuner praktiseres for tiden en knallhard styring av både lærernes arbeid og hva elevene skal lære, med hundrevis av detaljerte kompetansemål og krav om dokumentasjon og kontroll av virksomheten. Lærernes papirarbeid har eskalert i takt med en mer rettighetsbasert lovgivning. Det er således mange elementer som har gnaget i stykker tilliten mellom lærerne og kommunene, og som nå

kommer til overflaten i lærerstreiken.

Lederkulten har opphav i næringslivets tro på at det er lederne som skaper resultater. Kristin Clemet forsøkte å fjerne kravet om pedagogisk kompetanse for skolelederne – det var tilstrekkelig med generell lederkompetanse. Det politiske kompromisset ble at rektorene må ha en uspesifisert «pedagogisk kompetanse og nødvendige lederegenskaper». Samtidig er kravene til lærernes faglige og pedagogiske kompetanse hevet, og Høyre ønsker seg femårige mastergrader for alle lærere. Den paradoksale situasjonen er nå at mens det knapt eksisterer krav til rektorenes skolekompetanse, skal de utøve pedagogisk lederskap over lærere som

”

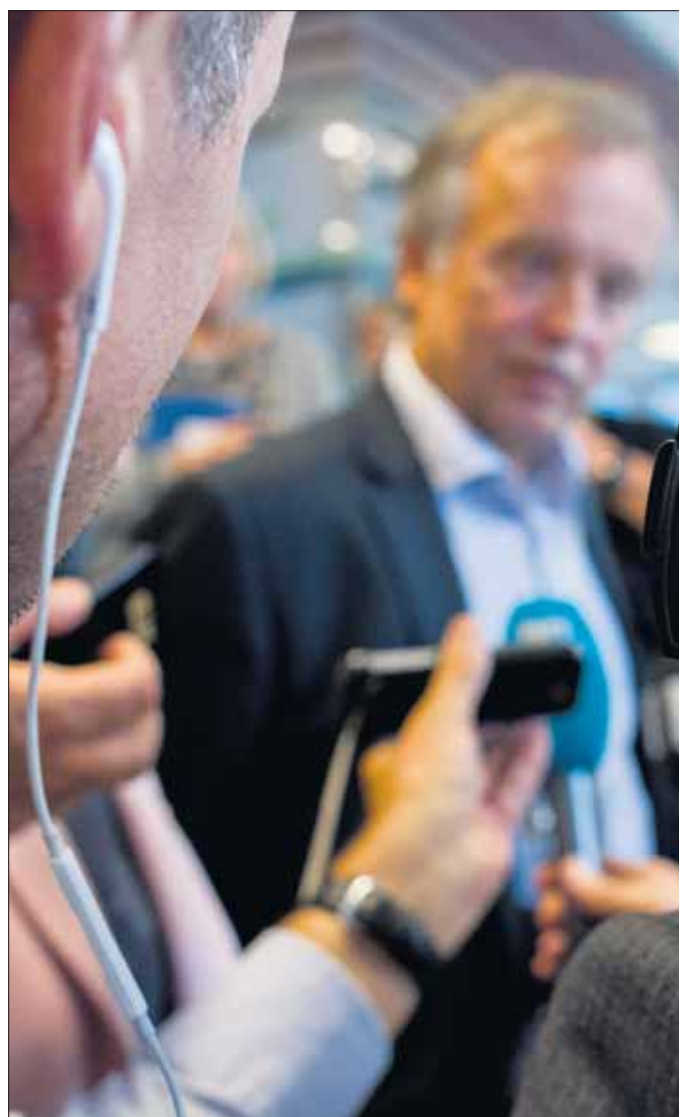
Det eksisterer knapt krav til rektorenes skolekompetanse.

har langt tyngre kompetanse, både faglig og pedagogisk. Rektorene trenger ikke engang ha lærerkompetanse. Et halvt års rektorskole ved BI kan ikke rette opp denne skjevheten.

Lederkulten er sterk i Skolelederforbundet, som er en aktiv pådriver i kampen om kontroll over lærernes arbeidstid. I deres medlemsblad kunne

vi tidligere i år lese følgende, formulert av spesialrådgiver Roar Veia: «I lederperspektivet deler vi langt på vei skoleeierens syn, for eksempel det uholdbare i at tredelen av lærernes arbeidstid er unntatt fra ledelse». På samme side argumenteres det for høyere lønn for skolelederne med begrunnelse i stillingenes arbeidsmengde og kompleksitet. Skolelederforbundet har spilt en rolle i den pågående konflikten, med motiver som har sluppet altfor lett unna offentlighetens lys.

Det er altså disse skolelederne som nå skal instruere lærerne om hva de skal gjøre i klasserommene sine, noe de begrunner i en «styringsrett»

BAK MEDIEBILDET: På overflaten dreier lærerstreiken seg om arbeidstid, utdanningsminister, skriver Gunn Imsen. Her KS' forhandlingsleder Per

som har en heller uklar juridisk forankring. Det vises nokså unyansert til forskning om at ledelse og lærersamarbeid skaper bedre skoler. Det kan være riktig, men ikke alltid. Påtvunget samarbeid fører aldri noe godt med seg.

Det fins mange slags ledere – fra sersjanter som opptrer som kontrollerende mobbere, til ledere som har lang

lærerfaring, som har arbeidet med skoleutvikling fra bunnen av og kan balansere mellom oppmuntring, støtte og fast ledelse. I min egen forskning fant jeg for noen år siden at rektorene kan ha liten kjennskap til sin egen skole. Det var ingen sammenheng i hvordan lærerne og rektorene beskrev miljøet ved skolen sin, og

OVERHØRT

Med slikt er norsk publikum sjelden vant. På Theateret, vort Nationale, har Mørk-Eidem gjort den skandale å gjøre Peer Gynt interessant.

Karl Kristian Rådahl Kirchoff anmelder Peer Gynt i 24 vers på minervanett.no

Utstrakt hånd til feministene: Jeg vil gjerne le av patriarkatet, men da må noen si noe morsomt.

Torbjørn Røe Isaksen på Twitter

Vi kan ikke ha et seminar som statsminister.

Frank Rossavik i Bergens Tidende

En norsk biskop kjenner sin besøkelsestid. Det er tross alt ikke

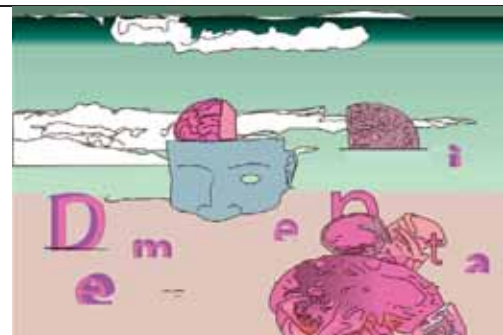
så ofte kirken har tusenvis av tilhørere på en mandag ettermiddag.

Marie Simonsen i Dagbladet kommenterer demonstrasjonen mot Den islamske staten

[Olje]bransjen er like reaksjonær som lærerne, som gikk i tog i går for det samme: minst mulig endring.

Astrid Meland i VG

DAGENS LØVÅS

MER DEBATT NESTE SIDE >>

g. Det holder ikke. Her må det flyttes fjell.

Ullitskrisen?

kommunenes eierskap til skolebygg og materielle strukturer. Under Kristin Clemet ble hele institusjonen skole, med dens nasjonale tradisjoner, verdier, faglige innhold og erfaringer, overført med et håndgrep til kommunene, som raskt tok «eierskap» over skolen som om den er et aksjeselskap. Tormod Hermansen uttalte i fjor sommer at skolene ikke eies av kommunene, de er en del av den kommunale forvaltningen, og kommunene bør forventes å handle deretter. Det er med utgangspunkt i denne selvbestaltede eierskapsfanatismen at KS nå forsøker å tukte lærerne til å sitte på skolen et visst antall timer i uka. Konfliktene med lærerne fortøner seg mer som et behov for å skape boltreplass for styring og ledelse i seg selv enn å skape en god skole for barna våre.

Lærerstreiken må få en løsning. På kort sikt burde en erkjennelse av sakens kompleksitet mane til en litt mer ydmyk holdning fra KS, slik at dagens arbeidstidsavtale videreføres. Derneft kan kunnskapsministeren ta i bruk de redskaper han faktisk rår over for å gjenreise lærernes status, både når det gjelder regelverk, forskrifter og kvalitetssikringssystemer på alle nivåer.

På sikt er det et stort behov for opprydding i både styringsstrukturer og i kommunenes eierskapsforholdninger til skolen. Det er en lang prosess som har ført til den tillitskrisen som så foreligger mellom lærerne og KS. Det er Stortinget som har vedtatt reformene som har ført skolen ut i dette uføret, og de fleste partiene har vært med på det. Fra KS-hold har det vært hevdet at de vil snu hver stein for å finne en løsning på lærerstreiken.

Det holder ikke. Det må flyttes fjell. Det er det bare Stortinget som kan gjøre.

Gunn Imsen, professor, Pedagogisk institutt, NTNU

gunn.imsen@svt.ntnu.no

Klassekampen 23. august

Fisk eller folkerett

UKRAINA
Jan Erik Grindheim

for å bygge fred, tillit og demokrati på tvers av landegrenser og politiske system.

Ivan Kristoffersen vil reagere mot Russlands brot på folkeretten i Ukraina, men ikkje om det vart «ein blåkopi av EU sine sanksjonar». Kva slags politisk ryggrad vitnar dette om?

Under overskrifta «Hardt ut mot handelskrig» meiner den tidlegare redaktøren i Nordlys og statssekretær i Fiskeridepartementet at Noregs «knefall for EU i striden mot Russland» er «eit dramatisk linjeskifte i norsk politikk» (Klassekampen 23. august).

Det trur eg knapt nokon i Noreg er samd i. Særleg ikkje i tryggingpolitikken. Her har vi alltid sett mot vest. Noko anna ville definitivt vere eit linjeskifte i norsk tryggingpolitikk, og stikk i strid med eit klårt fleirtal på Stortinget og bland norske veljarar. I trygging- og utanrikspolitikken har vi sidan andre verdenskrig truffast fylgt våre europeiske naboar, godt støtta av USA.

Men om vi ser på nordområdepolitikken, ikkje minst i høve til Arbeiderpartiet si satsing under tidlegare utanriksminister Jonas Gahr Støre, kan det vere anleis. Her har Kristoffersen eit poeng. Den integrasjonen av marknader og dag-til-dag-politikk vil har sett i nordområde dei siste åra, er prisverdig og viktig

Det same gjeld frykta for at ein sanksjonspolitikk kan føre til ei økonomisk samhandel og aukande arbeidsløye som resultat. «Det handlar om eksportinntekter og marknader, men også fred og tillitsfullt naboskap mellom to nabo-folk», seier Kristoffersen. Nett slik EU ynskjer i sin naboskapspolitikk, som fekk slikt eit rammande

I tryggingpolitikken har vi alltid sett mot vest.

skot for haugen då Vladimir Putin braut folkeretten og annekterte Krimhalvøya

frå Ukraina.

Eg er samd med Kristoffersen i at opne marknader, handel og mellommenneskeleg kontakt på tvers av landegrenser er vegen til fred, vekst og velstand. Men kva gjer vi når ein slik politisk ideologi møtast med rå makt gjennom geopolitiske brot på folkeretten? Snur vi ryggen til og seier at inntekta til «Kyst-Noreg og særleg Finnmark» er viktigare ein de demokratiske rettane til innbyggjarane i Ukraina?

I alle høve om EU er på ukrainaranes side, for det er den største styggedomen av alle: eit tettare samarbeid mellom Noreg og EU.

Jan Erik Grindheim, leiar Europarørsla janerik@europabevegelsen.no

men under strømmen frustrasjon som går tilbake til Kristin Clemets tid som Kristian Sundnes.

FOTO: VEGARD WIVESTAD GRØTT, SCANPIX

rektor hadde liten innvirkning på skolens kjernevirksomhet. Sporene etter rektor stoppet praktisk talt ved dørstokken til klasserommet.

I 2009 viste evalueringen av Utdanningsdirektoratets kompetanseprosjekt «Fra ord til handling» at lærernes samarbeid i liten grad berører primærvirksomheten i klasserommet. Det er derfor

et åpent spørsmål *hvorfor* det er så viktig for KS at lederne skal disponere mer av lærernes tid – hva har de egentlig tenkt å bruke tiden til?

Eierskapsfanatismen er sterk i KS. Forestillingen om eierskap over skolen er ikke ny, men i forarbeidene til gjeldende skolelov handler det først og fremst om